

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 maja 2023 r.

Pozycja 182

POSTANOWIENIE

z dnia 20 lipca 2022 r.

Sygn. akt Ts 164/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Wojciech Sych,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej [...] Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. w sprawie zgodności:

art. 29 ust. 5 pkt 3 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2363) w zakresie, w jakim „w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego wszczętego przed upływem dwóch lat od powstania tytułu egzekucyjnego obejmującego daną wierzytelność, umożliwia pobranie od wierzyciela będącego podmiotem, którego przedmiotem działalności jest działalność finansowa i ubezpieczeniowa w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej, nie będącego wierzycielem pierwotnym, opłaty egzekucyjnej ustalonej na podstawie art. 29 ust. 4 [ustawy o kosztach komorniczych]”, z art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 12 listopada 2020 r. (data nadania) [...] Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

1. Postanowieniem z 27 lutego 2020 r. (sygn. akt [...]) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w R. umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone z wniosku skarżącego (wierzyciela) przeciwko dłużnikowi o egzekucję należności pieniężnej. Na podstawie art. 29 ust. 4 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2363; dalej: u.k.k.) obciążył skarżącego opłatą egzekucyjną w wysokości 150 zł.

2. Skarżący złożył skargę na to postanowienie w zakresie obciążenia opłatą egzekucyjną. Sąd Rejonowy w R. Wydział I Cywilny (dalej: Sąd Rejonowy) postanowieniem z 9

kwietnia 2020 r. (sygn. akt [...]) oddalił skargę. Stwierdził, że skarżący nie korzysta ze zwolnienia zawartego w art. 29 ust. 5 pkt 3 lit. b u.k.k., ponieważ jest „podmiotem prowadzącym działalność finansową w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej, a przedmiotem jego działalności jest inwestowanie w wierzytelności lub pakiety sekurytyzowanych wierzytelności, których pierwotnymi wierzycielami są podmioty prowadzące działalność finansową, ubezpieczeniową, jak również podmioty nie prowadzące takiej działalności. Jest też on niewątpliwie wierzycielem wtórnym” (s. 4 uzasadnienia postanowienia).

3. Postanowieniem z 6 sierpnia 2020 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy oddalił zażalenie skarżącego na postanowienie tego sądu z 9 kwietnia 2020 r.

Stwierdził, że „[i]stota sprawy sprowadza się (...) do tego, że zdaniem skarżącego winno mu przysługiwać zwolnienie od opłaty z art. 29 ust. 4 u.k.k. w oparciu o art. 29 ust. 5 pkt 3b u.k.k. i to nie dlatego, że przepis tak wskazuje, lecz dlatego, że zdaniem skarżącego powinien tak wskazywać, a co najmniej winien być tak interpretowany” (s. 2 uzasadnienia postanowienia). Sąd potwierdził prawidłowość interpretacji językowej art. 29 ust. 5 pkt 3 lit. b u.k.k. dokonanej przez komornika i sąd pierwszej instancji. Uznał, że „przepis ten jednoznacznie wyłącza zwolnienie od opłaty z art. 29 ust. 4 u.k.k. wierzycieli, którzy wszczęli postępowanie egzekucyjne po upływie dwóch lat od powstania tytułu egzekucyjnego obejmującego daną wierzytelność oraz nadto wierzycieli, których przedmiotem jest działalność finansowa i ubezpieczeniowa jeśli (...) są wierzycielami wtórnymi a wierzytelność była przedmiotem obrotu” (s. 2 uzasadnienia postanowienia).

4. W skardze konstytucyjnej skarżący wskazał, że „[o]bciążenie [s]karżącego opłatą egzekucyjną na podstawie art. 29 ust. 4 u.k.k., której zgodnie z art. 29 ust. 5 pkt 3 lit. b u.k.k. nie pobiera się od określonych tam podmiotów, będących wierzycielami pierwotnymi, o ile wierzytelność nie była przedmiotem obrotu, w sytuacji gdy postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte przed upływem dwóch lat od powstania tytułu egzekucyjnego obejmującego daną wierzytelność, narusza podstawowe zasady wyrażone w ustawie zasadniczej (...): zasadę równości (art. 32 ust. 1) oraz zasadę sprawiedliwości społecznej (art. 2)” (s. 2 skargi konstytucyjnej). Stwierdził, że „[z]akwestionowany co do zgodności z ustawą zasadniczą przepis art. 29 ust. 5 pkt 3 u.k.k. narusza przede wszystkim wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP zasadę równości, albowiem regulacja ta różnicuje sytuację wierzycieli znajdujących się w takiej samej sytuacji, wyłączając jedną grupę podmiotów, nie będących wierzycielami pierwotnymi, ze zwolnienia od pobierania opłaty, o której mowa w art. 29 ust. 4 u.k.k. (...) Art. 32 Konstytucji RP zawiera dyrektywę równego traktowania skierowaną do ustawodawcy. Przy czym dyrektywa ta ma szeroki i otwarty charakter, pełni swoistą funkcję wytycznej w procesie stanowienia i stosowania prawa; zakazuje nieuzasadnionego różnicowania sytuacji prawnej osób pozostających w podobnej sytuacji” (s. 2 skargi konstytucyjnej). Skarżący podkreślił następnie, że „[w]prowadzenie regulacji, która powoduje, że jedna grupa wierzycieli, znajdujących się w takiej samej sytuacji, ma być traktowana gorzej w stosunku do pozostałych, narusza także zasadę sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji RP)” (s. 3 skargi konstytucyjnej). Uzasadnienie skargi zakończył stwierdzeniem: „[z]ważywszy, że zasada sprawiedliwości oraz zasada równości mają zbliżony zakres pojęciowy, niejako nakładając się na siebie, a zasadę równości uważa się za stosowaną sprawiedliwie wtedy, gdy zakłada równe traktowanie podmiotów takich samych pod względem istotnej do danego uregulowania cechy, należy uznać w okolicznościach sprawy, że wadliwy przepis naruszając zasadę równości, prowadzi równocześnie do naruszenia zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji RP). Naruszenie tej zasady (...) prowadzi w konsekwencji do nieusprawiedliwionego różnicowania sytuacji prawnej nie tylko wierzycieli, ale także dłużników. (...) [N]iejednakowe

obciążenie kosztami opłat egzekucyjnych, w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego, wierzycieli wszczynających postępowanie przed upływem dwóch lat od daty powstania tytułu egzekucyjnego (art. 29 ust. 5 pkt 3 lit. b u.k.k.), narusza zarówno konstytucyjną zasadę równości oraz zasadę sprawiedliwości społecznej” (s. 10 skargi konstytucyjnej).

Skarżący poinformował, że postanowienie Sądu Rejonowego z 6 sierpnia 2020 r. (sygn. akt [...]) ma walor ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 29 grudnia 2020 r. wezwała skarżącego, na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), do usunięcia, w przepisany terminie, braku formalnego skargi konstytucyjnej przez doręczenie pełnomocnictwa do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, wraz z czterema kopiami. Skarżący wykonał zarządzenie, doręczając wymagane pełnomocnictwo.

6. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 12 maja 2021 r., na podstawie art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK, skarżący został wezwany do usunięcia, w terminie siedmiu dni od daty doręczenia zarządzenia, braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: precyzyjne podanie treści zaskarżonego w skardze konstytucyjnej przepisu u.k.k., w stosunku do którego domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją oraz wyjaśnienie, które konstytucyjne wolności lub prawa wynikające z art. 2 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji i w jaki sposób zostały naruszone przez zaskarżony w skardze konstytucyjnej przepis oraz uzasadnienie sformułowanego zarzutu niezgodności.

W piśmie procesowym z 26 maja 2021 r. (data nadania), stanowiącym odpowiedź na wymienione zarządzenie, skarżący podał treść art. 29 ust. 5 pkt 3 u.k.k. Odnosząc się do żądania wyjaśnienia, które konstytucyjne wolności lub prawa wynikające z art. 2 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji i w jaki sposób zostały naruszone przez zaskarżony w skardze konstytucyjnej przepis oraz uzasadnienia sformułowanego zarzutu niezgodności, powołał zasadę sprawiedliwości społecznej wyrażoną w art. 2 Konstytucji, a następnie wskazał wolność działalności gospodarczej wyrażoną w art. 20, uzupełnioną w art. 22 Konstytucji. Zauważył, że ograniczenie wolności działalności gospodarczej dopuszczalne jest jedynie w ustawie ze względu na ważny interes społeczny z zachowaniem przesłanki proporcjonalności wynikającej z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Następnie wymienił prawo domagania się stanowienia prawa o takiej samej treści względem wszystkich podmiotów znajdujących się w podobnej sytuacji. Skarżący wyjaśnił, że zakwestionowany w skardze konstytucyjnej art. 29 ust. 5 pkt 3 u.k.k. narusza wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji zasadę równości, „albowiem regulacja ta różnicuje sytuację wierzycieli znajdujących się w takiej samej sytuacji, wyłączając jedną grupę podmiotów, nie będących wierzycielami pierwotnymi, ze zwolnienia od pobierania opłaty, o której mowa w art. 29 ust. 4 u.k.k.”. Podkreślił, że „zakwestionowana regulacja art. 29 ust. 5 pkt 3 u.k.k. stanowi przykład wadliwej, niezgodnej z zasadą równości wobec prawa redakcji przepisu, różnicuje bowiem w sposób niczym nieusprawiedliwiony wierzycieli znajdujących się w identycznej sytuacji, według niezrozumiałego kryterium, czy jest to wierzyciel «pierwotny», czy «wtórny»”. W pozostałym zakresie skarżący odesłał do argumentacji zawartej w skardze konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym.

Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona określone przez prawo wymagania.

2. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Stosownie do art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK, który doprecyzowuje powołany przepis Konstytucji, skarżący musi wskazać, która konstytucyjna wolność lub prawo i w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone wskutek zastosowania kwestionowanego w skardze przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego. W świetle powyższych unormowań konstytucyjnych i ustawowych warunkiem koniecznym prawidłowego wniesienia skargi konstytucyjnej jest wskazanie przez skarżącego przepisu Konstytucji wyrażającego w swej treści wolności lub prawa o charakterze podmiotowym. Oznacza to, że samoistnym wzorcem kontroli w postępowaniu w sprawie skargi konstytucyjnej mogą być tylko te konstytucyjne przepisy, które statuuja prawa podmiotowe (zob. postanowienie TK z 26 czerwca 2019 r., SK 19/19, OTK ZU A/2019, poz. 31). Ograniczenie wskazania wzorców kontroli jedynie do przepisów Konstytucji, zawierających zasady ogólne, bez wskazania praw lub wolności przyjmujących normatywną postać praw podmiotowych skarżącego, nie wyczerpuje dyspozycji art. 79 ust. 1 Konstytucji (zob. postanowienie TK z 30 października 2019 r., Ts 109/18, OTK ZU B/2020, poz. 264).

2.1. W *petitum* rozpoznawanej skargi konstytucyjnej skarżący wskazał art. 2 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji jako samoistne wzorce kontroli, opierając następnie argumentację uzasadnienia skargi na zarzucie niezgodności kwestionowanego art. 29 ust. 5 pkt 3 u.k.k. z zasadą równości oraz wywiedzioną z art. 2 Konstytucji zasadą sprawiedliwości społecznej.

Należy podkreślić, że art. 2 Konstytucji wyraża zasady ustrojowe, adresowane w pierwszym rzędzie do prawodawcy, które nie stanowią podstawy konstytucyjnej wolności lub prawa podmiotowego. Zgodnie z jednolitą linią orzecniczą Trybunału Konstytucyjnego, wywodzone z art. 2 Konstytucji zasady, w tym nakaz urzeczywistniania zasady sprawiedliwości społecznej, nie mogą być samodzielną podstawą skargi konstytucyjnej, ponieważ nie mają one charakteru samoistnych praw lub wolności konstytucyjnych o charakterze podmiotowym (zob. wyrok TK z 28 października 2010 r., sygn. SK 19/09, OTK ZU nr 8/A/2010, poz. 83, postanowienie TK z 10 listopada 2009 r., sygn. SK 45/08, OTK ZU nr 10/A/2009, poz. 155). Podstawy takiej należy szukać w konkretnych postanowieniach Konstytucji statuujących określone prawo lub wolność. Oznacza to, że dopuszczalność powołania się na zasadę sprawiedliwości społecznej warunkowana jest wskazaniem konstytucyjnego prawa lub wolności, które doznały uszczerbku na skutek naruszenia tej zasady. Zasada wynikająca z art. 2 Konstytucji może być zatem w postępowaniu skargowym jedynie pomocniczym wzorcem kontroli, pod warunkiem, że skarżący jednocześnie wskaże inną naruszoną normę konstytucyjną statuującą wolność lub prawo (zob. postanowienie TK z 5 września 2013 r., sygn. Ts 133/13, OTK ZU nr 6/B/2013, poz. 612).

Skarżący w piśmie procesowym z 26 maja 2021 r., odwołując się do art. 20 oraz art. 22 Konstytucji, powiązał wprawdzie zasadę sprawiedliwości społecznej, o której mowa w art. 2 Konstytucji, z wolnością działalności gospodarczej. Dokonał jednak tym samym rozszerzenia skargi o nowe wzorce kontroli. Nastąpiło to po upływie trzech miesięcy od daty doręczenia mu ostatecznego rozstrzygnięcia, tym samym rozpatrzenie skargi w tym zakresie jest niedopuszczalne (zob. postanowienie TK z 20 lutego 2008 r., sygn. SK 27/07, OTK ZU nr 1/A/2008, poz. 22).

2.2. Z *petitum* rozpoznawanej skargi konstytucyjnej, jej uzasadnienia, jak również odpowiedzi skarżącego na zarządzenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego wynika, że skarżący uczynił także art. 32 ust. 1 Konstytucji samodzielnym wzorcem kontroli.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, potwierdzonym w wydanym w pełnym składzie postanowieniu z 24 października 2001 r., sygn. SK 10/01 (OTK ZU nr 7/2001, poz. 225), w postępowaniu zainicjowanym skargą konstytucyjną zasada równości, która jest zasadą systemu prawa, a nie wolnością lub prawem o charakterze podmiotowym, może być powołana jako wzorzec kontroli wyłącznie w powiązaniu z konkretnym przepisem Konstytucji, który statuuje wolność lub prawo podmiotowe. Zachodzi w tych przypadkach sytuacja „współstosowania” dwóch przepisów Konstytucji, a więc nie tylko prawa do równego traktowania, lecz także skonkretyzowanego prawa do równej realizacji określonych wolności i praw konstytucyjnych. W skardze konstytucyjnej należy powołać oba przepisy Konstytucji, dopiero one wyznaczają bowiem konstytucyjny status jednostki, który przez regulację ustawową lub podustawową został naruszony (zob. także wyroki z: 12 grudnia 2001 r., sygn. SK 26/01, OTK ZU nr 8/2001, poz. 258; 6 października 2004 r., sygn. SK 23/02, OTK ZU nr 9/A/2004, poz. 89; 12 grudnia 2005 r., sygn. SK 20/04, OTK ZU nr 11/A/2005, poz. 133). Pogląd ten wiąże Trybunał zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 1 lit. e *in fine* u.o.t.p.TK.

4. Trybunał stwierdził, że wskazanie przez skarżącego art. 2 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji jako samoistnych wzorców kontroli spowodowało, że skarga konstytucyjna nie spełniła przesłanek wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK, co musiało pociągnąć za sobą odmowę nadania jej dalszego biegu.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia.